

**CREDITAREA POPULAȚIEI
ÎN CONTEXTUL ROMÂNIEI ÎNTEGRATE
ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ**

RAMONA IOANA VLADA

**CREDITAREA POPULAȚIEI
ÎN CONTEXTUL ROMÂNIEI ÎNTEGRATE
ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ**

EDITURA UNIVERSITARĂ
București

Colecția ȘTIINȚE ECONOMICE

Referenți științifici: Prof.univ.dr. Mihai Aristotel Ungureanu
Prof.univ.dr. Marius Gust

Redactor: Gheorghe Iovan
Tehnoredactor: Ameluța Vișan
Coperta: Monica Balaban

Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.) și inclusă de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (C.N.A.T.D.C.U.) în categoria editurilor de prestigiu recunoscut.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

VLADA, RAMONA IOANA

Creditarea populației în contextul României integrate în Uniunea Europeană / Ramona

Ioana Vlada. - București : Editura Universitară, 2015

ISBN 978-606-28-0281-3

336.77(498)

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786062802813

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul Editurii Universitare

Copyright © 2015
Editura Universitară
Editor: Vasile Muscalu
B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București
Tel.: 021 – 315.32.47 / 319.67.27
www.editurauniversitara.ro
e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021-315.32.47 / 319.67.27 / 0744 EDITOR / 07217 CARTE
comenzi@editurauniversitara.ro
O.P. 15, C.P. 35, București
www.editurauniversitara.ro

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE	11
CAPITOLUL I - CREDITUL BANCAR PENTRU POPULAȚIE: CONCEPT, FUNCȚII, EVOLUȚII CONTEMPORANE.....	17
1.1. Impactul globalizării asupra activității bancare și asupra creditului	17
1.1.1. <i>Noi orientări în activitatea bancară.....</i>	21
1.1.2. <i>Reglementări prudențiale și noua arhitectură a Acordurilor de la Basel</i>	24
1.1.3. <i>Impactul globalizării asupra evoluției activității bancare în țările cu economie de piață consolidată</i>	31
1.2. Arhitectura pieței produselor și serviciilor bancare în pragul noului mileniu	37
1.3. Configurația conceptului de credit bancar; evoluții ale curentelor de gândire.....	45
1.4. Creditul bancar pentru populație: forme și funcții	57
1.5. Perspective ale creditării în plan internațional	61
1.5.1. <i>Evoluții ale creditării în sfera U.E.</i>	62
1.5.2. <i>Configurația activității de creditare a populației în S.U.A.....</i>	66
1.5.3. <i>Creditarea populației în țările dezvoltate din ASIA</i>	75
CAPITOLUL II - BONITATEA CLIENȚILOR - IMPACTUL ASUPRA PROCESULUI DE CREDITARE	82
2.1. Considerații cu privire la conceptul de bonitate	82
2.2. Metode bancare utilizate în evaluarea clienților	89
2.2.1. <i>Funcția “Scor” și particularitățile sale.....</i>	91
2.2.2. <i>Impactul Funcției “Scor” asupra procesului de creditare</i>	96
2.3. Riscurile asociate creditării și gestionarea acestora	98
2.3.1. <i>Aspecte nefinanciare în cadrul evaluării bonității</i>	99
2.3.2. <i>Importanța garanțiilor în gestionarea riscurilor asociate creditării..</i>	100

CAPITOLUL III - CREDITAREA POPULAȚIEI ÎN ROMÂNIA ÎNAINTE ȘI DUPĂ INTEGRAREA ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ	104
3.1. Activitatea bancară în România în ultimele decenii: impactul coagulării economiei de piață	105
3.2. Tipologia creditelor acordate populației de băncile românești.....	111
3.3. Tendințe și perspective ale creditării populației: noi provocări	116
3.4. Implicațiile economico-sociale induse de creditele acordate populației (analiza creditării pe perioada 2000–prezent, sub influența crizei globale)	119
3.5. Factorii de influență ai creditelor acordate populației - Studiu de caz.....	126
3.5.1. <i>Studiul staționarității seriilor cronologice utilizate pentru model.....</i>	126
3.5.2. <i>Modelul econometric</i>	134
CAPITOLUL IV - CEC BANK S.A. ÎNTR-O ROMÂNIE INTEGRATĂ – GESTIUNEA RISCURILOR ȘI PERFORMANȚELOR ÎN SFERA CREDITĂRII POPULAȚIEI	143
4.1. Evaluarea activității desfășurate de CEC Bank S.A. înainte și după integrarea în Uniunea Europeană.....	143
4.1.1. <i>Poziționarea CEC Bank S.A. în sfera sistemului bancar românesc.....</i>	143
4.1.2. <i>Metodologia creditării utilizată de CEC Bank S.A.....</i>	155
4.2. Gestiunea riscurilor promovată de CEC Bank S.A.	157
4.2.1. <i>Principalele categorii de risc specifice activității bancare din România</i>	159
4.2.2. <i>Metode de gestionare a riscurilor în cadrul CEC Bank S.A.</i>	163
4.3. Evoluții și perspective ale indicatorilor în cuantificarea performanțelor obținute de CEC Bank S.A. – Studiu de caz	164
BIBLIOGRAFIE	178
ANEXE.....	195
ABREVIERI	216

TABLE OF CONTENTS

FOREWORD	13
CHAPTER I – Bank credit to the population: concept, functions, contemporary evolution	17
1.1. The impact of globalization on banking activity and on credit	17
1.1.1. <i>New orientations in the banking activity</i>	21
1.1.2. <i>Prudential regulations and the new architecture of Basel Accords</i> .	24
1.1.3. <i>The impact of globalization on the evolution of banking activities in countries with a consolidated economy</i>	31
1.2. The architecture of banking products and services market on the threshold of the new millennium	37
1.3. The configuration of the bank credit concept; evolutions of the thinking currents.....	45
1.4. The bank credit to the population: forms and functions.....	57
1.5. Perspectives of crediting at international level	61
1.5.1. <i>Evolution of crediting in the EU sphere</i>	62
1.5.2. <i>Configuration of crediting activity for the population in USA</i>	66
1.5.3. <i>Population crediting in developed countries of Asia</i>	75
CHAPTER II – Clients’ creditworthiness – impact on crediting process	82
2.1. Considerations on the concept of creditworthiness	82
2.2. Bank methods used in client assessment	89
2.2.1. <i>“Scoring” function and its peculiarities</i>	91
2.2.2. <i>The impact of “Scoring” function on crediting process</i>	96
2.3. Risks associated to crediting and risk management	98
2.3.1. <i>Non-financial aspects in assessment of creditworthiness</i>	99
2.3.2. <i>The importance of guarantees in management of risks associated to crediting</i>	100

CHAPTER III – Population crediting in Romania before and after accession to European Union	104
3.1. The banking activity in Romania in the last decades: impact of the coagulation of market economy	105
3.2. Types of credits granted to the population by Romanian banks	111
3.3. Trends and perspectives of population crediting: new challenges	116
3.4. Economic-social implications generated by credits granted to the population (analysis of crediting for the period 2000–up to present, under the influence of the global crisis)	119
3.5. Influence factors of credits granted to the population - Case study	126
3.5.1. Study of stationarity of chronological series used for the model	126
3.5.2. Econometric model	134
CHAPTER IV - CEC Bank S.A. in integrated Romania – Management of risks and performances in the sphere of population crediting	143
4.1. Assessment of the activity performed by CEC Bank S.A. before and after accession to European Union	143
4.1.1. <i>Positioning of CEC Bank S.A. in the sphere of the Romanian banking system</i>	143
4.1.2. <i>Methodology of crediting used by CEC Bank S.A</i>	155
4.2. Risk management promoted by CEC Bank S.A	157
4.2.1. <i>Main categories of risks that are specific to the banking activity of Romania</i>	159
4.2.2. <i>Methods of risk management within CEC Bank S.A</i>	163
4.3. Evolutions and perspectives of indicators in quantifying performances obtained by CEC Bank S.A. – Case study	164
BIBLIOGRAPHY	178
ANNEXES	195
ABBREVIATIONS	216

SOMMAIRE

AVANT-PROPOS	15
CHAPITRE I – CRÉDIT BANCAIRE POUR LA POPULATION: CONCEPT, FONCTION, ÉVOLUTIONS CONTEMPORAINES	17
1.1. L'impact de la globalisation envers l'activité bancaire et envers le crédit .	17
1.1.1. <i>Les nouvelles orientations concernant l'activité bancaire</i>	21
1.1.2. <i>Les réglementations prudentielles et la nouvelle architecture des Accords de Bâle</i>	24
1.1.3. <i>L'impact de la globalisation envers l'activité bancaire dans les pays à économie de marché consolidé</i>	31
1.2. L'architecture des marchés de produits et services bancaires à l'aube du nouveau millenium	37
1.3. La configuration du concept du crédit bancaire; évolutions des courants de pensée	45
1.4. Le crédit bancaire pour la population: forme et fonction	57
1.5. Les perspectives des prêts sur le plan international.....	61
1.5.1. <i>Les évolutions des prêts au sein de L'Union Européenne</i>	62
1.5.2. <i>La configuration des activités de prêts de la population aux États-Unis</i>	66
1.5.3. <i>Les prêts de la population dans les pays développés de l'Asie</i>	75
CHAPITRE II – LA SOLVABILITÉ DES CLIENTS – L'IMPACT ENVERS LE PROCESSUS DE PRÊTS	82
2.1. Des considérations concernant le concept de solvabilité.....	82
2.2. Les méthodes bancaires utilisées pour l'évaluation des clients	89
2.2.1. <i>La fonction „Scor” et les ses particularités</i>	91
2.2.2. <i>L'impact de la Fonction „Scor” envers le processus de prêts</i>	96
2.3. Les risques liés aux prêts et à la gestion de ceux-ci	98
2.3.1. <i>Les aspect de non financement dans le cadre d'évaluation de solvabilité</i>	99
2.3.2. <i>L'importance des garanties dans la gestion des risques liés aux prêts</i>	100

CHAPITRE III – LES PRÊTS DE LA POPULATION EN ROUMANIE AVANT ET APRÈS L’INTÉGRATION DANS L’UNION EUROPÉENNE	104
3.1. L’activité bancaire en Roumanie durant les dernières décennies: l’impact de l’emprésumage de l’économie du marché	105
3.2. La typologie des crédits accordés à la population des banques roumaines	111
3.3. Les tendances et perspectives des prêts de la population: nouveaux défis	116
3.4. Les implications économique-sociales induites par les prêts accordés à la population (analyse des prêts durant la période 2000-jusqu’à présent, sous l’influence de la crise globale)	119
3.5. Les facteurs d’influence des crédits accordés à la population –Étude de cas	126
3.5.1. <i>L’étude de stationnement des séries chronologiques utilisées comme modèle</i>	126
3.5.2. <i>Le modèle économétrique</i>	134
CHAPITRE IV – CEC BANK S.A. DANS UNE ROUMANIE INTÉGRÉE – LA GESTION DES RISQUES ET DES PERFORMANCES AU SEIN DES PRÊTS DE LA POPULATION	143
4.1. L’évaluation des activités déroulées par CEC Bank S.A. avant et après l’intégration dans l’Union Européenne.....	143
4.1.1. <i>La position de CEC Bank S.A. au sein du système bancaire roumain.</i>	143
4.1.2. <i>La méthodologie des prêts utilisés par CEC Bank S.A.</i>	155
4.2. La gestion des risques encouragée par CEC Bank S.A.....	157
4.2.1. <i>Les principales catégories de risques spécifiques des activités bancaires de Roumanie</i>	159
4.2.2. <i>Les méthodes de gestion des risques dans le cadre de CEC Bank S.A</i>	163
4.3. Les évolutions et les perspectives des indicateurs dans le but de quantifier les performances obtenues par CEC Bank S.A – Étude de cas ...	164
BIOGRAPHIE	178
ANNEXES	195
ABRÉVIATIONS	216

CUVÂNT ÎNAINTE

Prezenta carte *“Creditarea populației în contextul României integrate în Uniunea Europeană”* și-a propus să surprindă noi corelații și impacturi ale sistemului bancar românesc într-o perioadă defavorizată de criza globală, cu o abordare susținută de studii practice, care îi vor conferi cititorului o sursă de informare științifică utilă unei asimilări facile.

Concepută în patru planuri, structura lucrării are drept obiectiv central anticiparea unui sistem economic al României, dezvoltat într-o concordanță cu o strategie optimă a sistemului bancar, influențat de amprentele trecutului și dependent de viitorul unui mediu de afaceri susținut, care să fie finanțat de proiecte investiționale viabile.

În debutul cercetării am invocat implicațiile globalizării asupra activității bancare, precum și noile tendințe pe care creditarea le întâlnește, protejată/restricționată, fiind în decursul anilor condiționată de reglementările prudențiale ale Acordurilor de la Basel, care au contribuit la dezvoltarea produselor și serviciilor bancare existente, la anumite curente de gândire care au reconfigurat conceptul de credit bancar prin prisma revoluțiilor tehnologice.

Am subliniat necesitatea încadrării etapelor creditării într-o ordine cronologică. Astfel, am detaliat câteva accepțiuni și concepte ale bonității, evidențiind metodele bancare utilizate în evaluarea clienților.

Am pătruns în reperele activității bancare din România ultimelor decenii, așa cum aceasta a fost influențată de coagularea economiei de piață, surprinzând influențele economico-sociale induse de creditele acordate populației, sub impactul crizei globale, am construit platforma unui studiu de caz pentru a contura, în cifre și valori, imaginea creditării populației din România.

Am selectat din topul băncilor românești activitatea desfășurată de CEC Bank S.A., spre a surprinde acest fenomen bancar într-o evoluție temporală în raport cu

momentul integrării României în U.E. și am prezentat poziționarea sa în sfera sistemului bancar românesc, în cadrul perioadelor analizate.

Sperăm că lucrarea de față va stârni noi provocări pentru cei care își desfășoară activitatea în acest domeniu, cât și pentru cei interesați, astfel încât limitele să poată fi lărgite prin aprofundarea unor viitoare cercetări științifice.

Dr. ec. Ramona Ioana Vlada

FOREWORD

The present book *“Population crediting in the context of integrated Romania into the European Union”* aims to underline new correlations and impacts of the Romanian banking system during a disadvantaged period of global crisis, in an approach supported by practical studies, which shall give the reader a useful of scientific information for easy assimilation.

Conceived into four plans, the paper structure has the central objective to anticipate an economic system of Romania, developed in line with an optimal strategy of the banking system, influenced by the fingerprints of the past times, and depending on the future of a sustained business environment, to be financed by viable investment projects.

At the beginning of the research, we have invoked the implications of globalization on the banking, as well as the new trends that crediting encounters, protected / retrained, throughout the years being conditioned by the prudential regulations of Basel Accords, which contributed to the development of existing banking products and services, to certain thinking currents that have reconfigured the concept of bank credit in the light of technological revolutions.

We have underlined the need to classify credit stages in a chronological order. Thus, we have detailed several meanings and concepts of creditworthiness, highlighting the banking methods used in clients’ assessment.

We have accessed the milestones of banking activity in Romania during the last decades, as it was influenced by the coagulation of market economy, underlining the economic-social influences induced by credits granted to the population, under the impact of global crisis, we have built the

platform for a case study in order to outline, in figures and values, the image of population crediting in Romania.

We have selected from the top Romanian banks the activity carried out by CEC Bank S.A., in order to capture this banking phenomenon in a temporal evolution in relation to the moment of Romania's access to E.U. and we have presented its positioning in the Romanian banking system during the periods analysed.

We hope that the present paper will stir new challenges for those who carry out their activity in this field, as well as for those interested, such that limits can be extended by deepening of future scientific research.

AVANT-PROPOS

Le livre intitulé «*Le prêt de la population dans le cadre de la Roumanie dans l'Union Européenne*» a pour objectif de capturer de nouvelles corrélations et impacts du système bancaire roumain durant une période défavorisée par la crise mondiale, en abordant une approche soutenue par des études pratiques, qui offrira au lecteur une source d'information scientifique, utile qui est facile à assimiler.

Conçu en quatre plans, la structure de cette œuvre a comme objectif centrale d'anticiper un système économique de la Roumanie, développé en concordance avec une stratégie optimale du système bancaire, influencé par les empreintes digitales du passé et dépendamment de l'avenir d'un environnement d'affaires soutenu, qui doit être financé par des projets d'investissement viables.

Au début de la recherche nous avons cité les conséquences de la globalisation envers les activités bancaires, ainsi que les nouvelles tendances que les prêts rencontrent, protégés / restreints, étant au fil des ans conditionnées par les réglementations prudentielles des Accords de Bâle, qui ont contribué au développement des produits et des services bancaires existants, pour certains courants de pensée qui ont remodelé le concept de crédit bancaire grâce aux révolutions technologiques.

Nous avons souligné la nécessité de la classification des étapes de prêts dans un ordre chronologique. Ainsi, nous avons détaillé quelques significations et concepts de solvabilité, tout en mettant en évidence les méthodes bancaires utilisées afin de pouvoir évaluer les clients.

Nous sommes entrés dans les repères des activités bancaires de Roumanie des dernières décennies, telle qu'elle a été influencée par l'emprésumage de l'économie du marché, en surprenant les influences surprenantes économique-sociale induites par les crédits accordés à la population, sous

l'impact de la crise globale, et nous avons construit la plate-forme d'une étude de cas afin de décrire, en chiffre et en valeur, l'image des prêts de la population en Roumanie.

Nous avons choisi les banques roumaines de top qui effectuent leur activité par la CEC Bank S.A., afin de surprendre ce phénomène bancaire dans une évolution temporelle par rapport au moment de l'intégration de la Roumanie dans l'Union Européenne et nous avons présenté son positionnement au sein du système bancaire roumain, dans les périodes analysées.

Nous espérons que cette œuvre réveillera de nouveaux défis pour ceux qui travaillent dans ce domaine, et aussi pour ceux qui sont intéressés, de manière à ce que les limites puissent être étendues par l'approfondissement des futures recherches scientifiques.

CAPITOLUL I - Creditul bancar pentru populație: concept, funcții, evoluții contemporane

1.1. Impactul globalizării asupra activității bancare și asupra creditului

Modul de interpretare și sensul pe care diferiți cercetători îl atribuie termenului de globalizare își pun amprenta asupra periodizării și istoriei fenomenului. Considerată a-și avea începuturile la mijlocul secolului al XIX-lea, se apreciază că globalizarea a debutat încă din anul 1840¹, fiind încadrată pe axa timpului între două perioade, respectiv cea dintre anii 1820–1914 și cea de la anul 1960 până în prezent², deși se relevă și o fază premergătoare, de sedimentare a conceptului global, derulată pe o perioadă de aproximativ cinci veacuri³.

Acest fenomen desemnează o schimbare importantă, care necesită o terminologie inovativă pentru descrierea noilor realități. Tocmai de aceea, provocarea contemporană o reprezintă definirea precisă a acestor termeni. Astfel, fenomenul globalizării devine obiectul unor abordări care argumentează universalitatea și ireversibilitatea sa, existând, în același timp, și abordări care susțin faptul că globalizarea reprezintă un mit⁴.

Astfel, potrivit economiștilor Held, McGrew, Goldblatt și Perraton⁵, există trei mari școli de gândire: hiperglobaliștii (sau globaliștii, conform expresiei lui Jan Scholte), scepticii și transformativiștii (sau moderații, conform expresiei aceluiași Scholte).

¹ O'Rourke, K., Williamson, J., *When did the Globalization Begin?*, NBER Working Paper 7632/2000, www.pse.ens.fr/hautcoeur/M1_histoireeco/orourkewilliamson_globalizationbegan.pdf

² Baldwin, R. E., Martin, P., *Two Waves of Globalisation: Superficial Similarities, Fundamental Differences*, NBER Working Paper 6904/1999, www.nber.org/papers/w6904

³ Scholte, J., A., *Globalization – a Critical Introduction*, St. Martin's Press, New York, 2000, p. 62

⁴ Conform ultrascepticilor

⁵ Held, D., McGrew, A., Goldblatt, D., Perraton, J., *Transformări globale. Politică, economie și cultură*, Editura Polirom, Iași, 2004, pp. 26–34

Hiperglobaliștii apreciau globalizarea ca fiind evenimentul unic de însemnătate al istoriei contemporane, potrivit căruia statele-națiune tradiționale s-au transformat în centre de afaceri neadecvate, pentru o economie globală⁶. Pentru ultrasceptici nu există fenomenul de globalizare, considerând economia globală drept mit⁷, globalizarea fiind abordată în exclusivitate prin prisma fenomenului economic.

Preocupate de același subiect, teoriile transformativiștilor⁸ consideră că societatea traversează o etapă a celor mai mari schimbări, în același timp reprezentând și o adaptare la o lume expusă incertitudinii. Aceste teorii apreciază globalizarea drept forța care restructurează societatea, activitatea economică căpătând dimensiuni transnaționale⁹.

În aceeași ordine de idei, fenomenul globalizării presupune circulația internațională a ideilor și informațiilor, noi experiențe culturale comune, o societate civilă globală, o mișcare ecologistă globală¹⁰.

Globalizarea contemporană își manifestă impactul asupra tuturor aspectelor societății umane, de la sfera politicii internaționale, la cea a culturii și identității individuale, trecând prin dimensiunea sa economică, tehnologică, socială, a mediului înconjurător, ș.a.m.d., fiind o greșeală fundamentală a se considera că globalizarea este un fenomen eminent economic, care afectează celelalte aspecte ale vieții umane. Actualul proces de transnaționalizare a vieții economice și de integrare la nivel global a industriei financiare – considerate „motoarele” globalizării economice, nu ar fi putut exista fără un anumit cadru politic, care, la rândul său, nu s-ar fi putut naște fără anumite evoluții în societatea umană.

Referindu-ne la sistemul bancar, globalizarea activității bancare se face resimțită, ca urmare a unor factori de influență precum diminuarea barierelor

⁶ Ohmae, K., *The End of the Nation State*, Free Press, New York, 1995, p. 5

⁷ Zysman, J., *The Myth of a Global Economy: Enduring National Foundations and Emerging Regional Realities*, New Political Economy, vol. I, nr. 2/1996, pp 157–184

⁸ Giddens, A., *The Consequence of Modernity*, Polity Press, Cambridge, 1990; Rosenau, J., *Along the Domestic-Foreign Frontier*, Cambridge University Press, 1997, Scholte, J., A.

⁹ Castells, M., *The Price of the Network Society*, Blackwell, Oxford, 1996; Ruggie, J., G., *Winning the Peace: America and World Order in the New Era*, Columbia University Press, New York 1996.

¹⁰ Stiglitz, J., *Mecanisme Globalizării*, Editura Polirom, 2008, p. 19

comerciale existente între țări și deschiderea unor noi piețele financiare adresate investitorilor străini, fiind accentuate de relațiile de interdependență economico-financiară manifestate la nivel mondial. De asemenea, revoluțiile tehnologice, informaționale și din domeniul telecomunicațiilor au accentuat globalizarea, un rol semnificativ în dezvoltarea activității bancare mondiale revenind acelor acorduri internaționale aferente tranzacțiilor financiare, realizate sub egida Organizației Mondiale a Comerțului (OMC¹¹).

Încă din epoca Renașterii, se conturează dimensiunea internațională a activității bancare, prin intermediul mișcării internaționale a capitalurilor, în rândul băncilor coloniale și al celor de afaceri (*merchant bank*). După inflația manifestată în economia Americii, în 1958 s-a produs o reșezare a convertibilității celor mai însemnate monede europene și diminuarea încrederii în dolar. Procesul de internaționalizare a înregistrat ultima fază odată cu expansiunea rețelelor externe ale băncilor puternice, precum și cu expansiunea piețelor de eurodevize.

Se apreciază că globalizarea activității bancare poartă amprenta a trei fenomene semnificative: dereglementarea (respectiv fenomenul de eliminare a reglementărilor autoritare manifestat cu precădere în anii '70, ca urmare a necesității inovării), dezintermedierea (respectiv fenomenul care a creat operatorilor economici condițiile efectuării de noi operațiuni de împrumut și de plasare pe piețele financiare în mod direct, eliminând intervenția societăților bancare după procesul nereglementării) și deschiderea piețelor (respectiv fenomenul care a accentuat concurența dintre bănci odată cu desființarea barierelor, obligate să se focalizeze, atât pe promovarea de vânzări încrucișate, care vor constitui cheia profitabilității în viitor¹², dar și pe un management care să răspundă exigențelor clienților, politicilor de contracarare a concurenței, diminuării portofoliului de creditele neperformante¹³, investind permanent în domeniul tehnologiei.

Încadrând-o în intervalul a trei decenii, perioada de expansiune a activităților bancare internaționale poate fi delimitată pornind de la apariția pieței

¹¹ Acordul OMC a fost semnat la finalul runde de negocieri - Uruguay (1986–1994) din cadrul General Agreement on Tariffs and Trade (GATT)

¹² Berea, O., A., *Strategie bancară*, Editura Expert, București, 2001, p. 130

¹³ Opreșescu, M., Stanciu, C., Gherghinescu, O., *Impactul globalizării asupra sistemului bancar*, Revista Finanțe Provocările viitorului nr.1, Editura Universitaria, Craiova, 2002, p. 28

eurodolarilor din anii '60, urmată de perioada reciclării petrodolarilor și de criza datoriei externe instalată în țările în curs de dezvoltare, specifică anilor '70, pentru ca în anii '80 să vorbim de fenomenul globalizării financiare, prin prisma căruia se afirmă cele trei mari forțe bancare din Europa (băncile de afaceri engleze), America (băncile de investiții) și Japonia (casele de titluri), care își vor consolida pozițiile, în timp ce băncile comerciale vor suporta constrângerea de a-și modifica strategiile internaționale.¹⁴

Internaționalizarea sistemelor bancare s-a desfășurat pe fondul globalizării activității economice, în general, această teorie fiind susținută atât de necesitatea firmelor transnaționale de a solicita finanțare acelor bănci cu care au inițiat relații de colaborare, precum și de imperativitatea înființării de noi bănci peste granițele țării de origine.

Se poate delimita o globalizare a sectorului bancar din punct de vedere geografic, invocând înființarea de bănci naționale și mondiale, dar și din punct de vedere structural, invocând înființarea de grupuri financiare internaționale (incluzând atât bănci, cât și alte entități precum fondurile de investiții, societățile de asigurare etc.), pentru a presta servicii financiare integrate.

Nu putem omite faptul că globalizarea este un fenomen ireversibil, cu impact asupra oricărei țări, chiar dacă, potrivit opiniei unor specialiști, globalizarea nu este *nici bună, nici rea*, întrucât nu guvernează un progres tehnologic uniform și nu asigură întotdeauna un progres social, fiind generat de diferite politici de liberalizare a piețelor financiare și a comerțului, precum și de evoluții tehnologice diferite¹⁵.

De asemenea, menționăm că fenomenul de globalizare a activității bancare s-a manifestat cu intensități diferite de la un stat la altul, fiind deosebit de puternic în state în care mișcarea capitalurilor a fost semnificativă (cazul băncilor americane, japoneze și vest europene). Dacă în țările în curs de dezvoltare globalizarea a implicat o creștere de unități bancare nou înființate, în celelalte zone ale lumii fenomenul s-a resimțit mai puțin.

Invocând concurența bancară ca o consecință favorizantă a clienților, înțelegem privilegiul acestora de a opta pentru băncile capabile să le ofere soluții cât mai diversificate, de la investiții la economisire, să le faciliteze produse și

¹⁴ Gaftoniuc, S., *Practici bancare internaționale*, Editura Economică, București, 1995, p. 13

¹⁵ Stiglitz, J., *Globalizarea – speranțe și deziluzii*, Editura Economică, București, 2003, p. 102